

รัฐบาลทหารเมียนมาบังคับใช้ : กฎหมายการรับราชการทหาร

ท่ามกลางความไม่สงบทางการเมืองของเมียนมาที่ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา กองทัพเมียนมาประสบกับความเปลี่ยนแปลงในการสู้รบหลายครั้งให้กับกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มต่อต้านรัฐประหาร รัฐบาลทหารเมียนมาได้มีมาตรการหลายอย่างเพื่อเสริมกำลังรบ รวมถึงการประกาศบังคับใช้กฎหมายเกณฑ์ทหาร ที่จะบังคับให้พลเมืองเมียนมาทั้งหญิง-ชาย เข้ารับราชการ โดยบังคับให้ผู้ชายทุกคนอายุตั้งแต่ ๑๘-๓๕ ปี และผู้หญิงอายุตั้งแต่ ๑๘-๒๗ ปี ให้เข้ารับราชการเป็นเวลาอย่างน้อย ๒ ปี

สถานการณ์

นับตั้งแต่รัฐประหาร กองกำลังพิทักษ์ประชาชน (People's Defence Forces: PDF) ที่สนับสนุนประชาธิปไตย และกลุ่มต่อต้านการรัฐประหารจำนวนหลายหมื่นคน กำลังต่อสู้กับรัฐบาลทหารทั่วทั้งประเทศ อย่างไรก็ตามในช่วงปลายเดือนตุลาคมปี ๖๖ กองกำลังพันธมิตรสามภราดรภาพ (The Brotherhood Alliance) เปิดฉากบุกในรัฐฉานทางตอนเหนือ โดยได้ยึดดินแดนและควบคุมเส้นทางการค้าที่สำคัญได้สำเร็จ การต่อต้านรัฐบาลทหารดังกล่าวทำให้มีผู้เสียชีวิตแล้วมากกว่า ๔,๕๐๐ รายในการปราบปรามผู้เห็นต่างของรัฐบาลทหาร และมากกว่า ๒๖,๐๐๐ รายถูกจับกุม

กล่าวได้ว่ากองทัพเมียนมาต้องเผชิญกับความสูญเสียอย่างต่อเนื่องหลายครั้งต่อพันธมิตรของกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ จึงทำให้รัฐบาลทหารได้ประกาศการบังคับใช้กฎหมายการรับราชการทหารเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ อย่างไรก็ตามคำประกาศดังกล่าวยังไม่ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติม

โดยภายใต้กฎหมายเดิมนั้น ให้ผู้ชายทุกคนที่อายุตั้งแต่ ๑๘-๓๕ ปี และผู้หญิงที่อายุตั้งแต่ ๑๘-๒๗ ปี ให้เข้ารับราชการเป็นเวลาอย่างน้อย ๒ ปี และสำหรับกลุ่มผู้ที่ "มีความชำนาญการเป็นพิเศษ" เช่น แพทย์ วิศวกร ฯลฯ จะกำหนดเกณฑ์อายุต่างออกไป โดยผู้ชายนั้นจะกำหนดเกณฑ์อายุตั้งแต่ ๑๘-๔๕ ปี และ

ผู้หญิงจะกำหนดเกณฑ์อายุตั้งแต่ ๑๘-๓๕ ปี ตามลำดับ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับ "ผู้ที่มีความชำนาญการเป็นพิเศษ" นั้นยังไม่มีความแน่ชัด โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดไว้ด้วยว่า ในระหว่างสถานการณ์ฉุกเฉินจะสามารถขยายระยะเวลาการให้เกณฑ์ทหารได้สูงสุด ๕ ปี และผู้ที่เพิกเฉยต่อหมายเรียกอาจถูกจำคุก

ที่มาของกฎหมาย

พลเอก เน วิน ได้ตรากฎหมายนี้ในปีพ.ศ. ๒๕๐๒ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลชั่วคราว ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ พลเอก ตาน ฉ่วย ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างไรก็ตามยังไม่เคยมีการบังคับใช้กฎหมายนี้ทั้งภายใต้รัฐบาลของพลเอก เน วิน และ พลเอก ตาน ฉ่วย รวมถึงรัฐบาลกึ่งพลเรือนภายใต้การนำของพลเอก เต็ง เส่ง หรือรัฐบาลที่นำโดยพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย จนมาถึงรัฐบาลทหารของพลเอกอาวุโส มิน อ่อง ไหล่ ได้ประกาศบังคับใช้กฎหมายเกณฑ์ทหารดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นระยะเวลา ๓ ปีหลังจากการรัฐประหาร เนื่องจากมีแนวโน้มว่ารัฐบาลทหารอาจไม่สามารถรับมือกับการต่อต้านทั่วประเทศได้

การลงโทษกรณีหลบเลี่ยง

การหลบเลี่ยงการเกณฑ์ทหารมีโทษจำคุกสามถึงห้าปี การกลั่นปวยหรือพิการเพื่อหลบเลี่ยงการเกณฑ์ทหารมีโทษจำคุก ๕ ปี

เมียนมาบังคับเกณฑ์ทหาร

ผู้ที่ได้รับการยกเว้น

สำหรับข้าราชการ นักศึกษา ผู้ดูแลพ่อแม่ผู้สูงอายุ ผู้ติดยาที่อยู่ในระยะฟื้นฟู ผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล และผู้รับโทษจำคุกนั้นสามารถผ่อนผันเป็นการชั่วคราวได้ (แต่สุดท้ายพวกเขาจะต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหารตามระยะเวลาที่กำหนดทั้งหมด แม้ว่าพวกเขาจะมีอายุเกินแล้ว หลังจากการเลื่อนเวลาออกไปก็ตาม) และสำหรับผู้ที่ได้รับการยกเว้น ได้แก่ พระสงฆ์ หญิงที่แต่งงานแล้ว ผู้พิการ ผู้ที่ได้รับการยกเว้นจากคณะกรรมการเกณฑ์ทหาร และผู้ที่คณะกรรมการประเมินทางการแพทย์ของกองทัพเมียนมาประกาศว่าไม่เหมาะสมในการรับราชการทหารอย่างถาวร

บทวิเคราะห์

สำหรับประเด็นการบังคับใช้กฎหมายการรับราชการทหารของประชาชนเมียนมา สามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ประเด็นดังนี้

๑. แรงจูงใจและเบื้องหลังการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายนี้บังคับใช้ในเวลาที่กองทัพเมียนมาอ่อนกำลังลงอย่างมาก จากจำนวนผู้เสียชีวิตในการต่อสู้กับกองกำลังต่อต้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่เริ่มเกิดเหตุการณ์ “ปฏิบัติการ ๑๐๒๗” และการต่อสู้เชิงรุกของฝ่ายต่อต้านต่อ ๆ มารวมถึงเกิดวิกฤตการณ์สรรหากำลังพลเพิ่มเติม การหนีทหาร และที่สำคัญที่สุดคือ รัฐบาลขาดการสนับสนุนจากประชาชน โดยก่อนหน้านี้รัฐบาลเมียนมาได้ใช้มาตรการหลายอย่างเพื่อเสริมกำลังรบ รวมถึงการเรียกทหารผ่านศึกให้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ ออกมาตรการสำหรับผู้หนีทหาร ตลอดจนผู้ที่ขาดราชการโดยไม่ได้ลา และการบังคับเกณฑ์คนเข้าเป็นกองกำลังที่จัดโดยทหารคือ “Pyithusit” หลังจากที่มาตราการดังกล่าวข้างต้นล้มเหลวในการแก้ปัญหา รัฐบาลจึงตัดสินใจใช้การบังคับเกณฑ์ทหาร

พล.ต.ชอ มิน ตุน โฆษกรัฐบาลทหาร อธิบายว่ากฎหมายดังกล่าวบังคับใช้เพื่อต่อสู้กับกองกำลังพิทักษ์ประชาชน (People’s Defense Forces: PDF) และกองกำลังติดอาวุธชาติพันธุ์ (Ethnic Armed Organizations : EAOs) และเพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ “เนื่องจากชาติมหาอำนาจใช้ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นข้ออ้างในการก่อสงคราม ก่อสงครามตัวแทน และบังคับใช้มาตรการคว่ำบาตรในรูปแบบต่าง ๆ ต่อประเทศที่พวกเขาไม่ชอบรัฐบาล”

๒. จากการเกณฑ์ทหารไปสู่การทุจริตและกรรโชกทรัพย์

กฎหมายการรับราชการทหารของเมียนมาเปิดโอกาสให้มีการกรรโชกทรัพย์จากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีฐานะดีที่ต้องการหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหาร แต่อย่างไรก็ตามสำหรับคนจนเองก็ไม่ได้มีการละเว้น โดยรัฐบาลทหารที่ย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองต่าง ๆ นับตั้งแต่เกิดรัฐประหารนั้น สามารถมีอำนาจจับกุมประชาชนได้ในระหว่างการตรวจค้นบ้านเรือน เพื่อค้นหาผู้พักอาศัยที่ไม่ได้ลงทะเบียนเช่นกัน

๓. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายดังกล่าวได้รับการคาดการณ์ว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีเป้าหมายในการเกณฑ์ทั้งคนหนุ่มสาวอายุระหว่าง ๑๘ ถึง ๓๕ ปี ทำให้ผู้คนจำนวนมากอาจอพยพหนีออกจากเมียนมาเพื่อความปลอดภัย และชีวิตที่ดีขึ้นหลังรัฐประหาร และการบังคับใช้กฎหมายนี้คาดว่าจะทำให้เกิดสมองไหล จากกลุ่มคนที่ “มีความชำนาญการเป็นพิเศษ” กล่าวได้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งผู้สนับสนุนที่เป็นทหาร และผู้สนับสนุนที่ไม่ใช่ทหาร

กฎหมายนี้อาจกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งต่อระบอบการปกครองในประเทศ โดยประชาชนกังวลว่ากองทัพเมียนมาซึ่งกำลังขาดแคลนกำลังคนอย่างมาก จะเกณฑ์พลเรือนมาทำงานในกองทัพมากยิ่งขึ้น นักวิเคราะห์เชื่อว่ากฎหมายดังกล่าวจะผลักดันให้คนหนุ่มสาวเข้าร่วมกองกำลังที่ต่อต้านระบอบการปกครองของรัฐบาลทหารมากขึ้น

วิกฤตผู้ลี้ภัยจากเมียนมาที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังเผชิญอยู่ คาดว่าจะเลวร้ายลงไปอีก เนื่องจากการที่กองทัพเมียนมาประกาศให้ชาวเมียนมา ต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหารนั้น อาจทำให้ชาวเมียนมาจำนวนมากอพยพเดินทางเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อหนีการเกณฑ์ทหาร ประเทศต่าง ๆ จึงจะต้องมีมาตรการจัดการ เพื่อให้เป็นธรรมกับทุกฝ่าย ทั้งในแง่ของความมั่นคงระหว่างประเทศ และในแง่ของสิทธิมนุษยชน

ที่มา: <https://www.irrawaddy.com/opinion/analysis/six-key-points-about-myanmars-newly-enforced-conscription-law.html>

www.sscthailand.org

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

sscthailand

sscthailand